

โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์

เลขรับ.....0812

วันที่.....- 5 ม.ค. 2565

ที่ ศธ ๐๔๓๑๘/ว๒๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.....

พระนครศรีอยุธยา เลขที่ ๕๓ หมู่ ๒

ถนนป่าไธเน ตำบลประตูลี้

อำเภอพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๔ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ส่งเสริม สนับสนุน การขับเคลื่อนการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในโครงการอนุรักษ์
พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
กระทรวงศึกษาธิการ ระดับพื้นที่

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานสนองพระราชดำริ ในการดำเนินงาน
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และ
ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กระทรวงศึกษาธิการ (อพ.สธ. - ศธ.) เพื่อให้
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานโครงการดังกล่าว และกำหนดให้ส่วนราชการและ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาในความรับผิดชอบจัดให้มีงานสวนพฤกษศาสตร์
โรงเรียน นั้น

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จึงขอเชิญชวน
สถานศึกษาสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและขับเคลื่อนการดำเนินงาน
สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ
ผู้บริหาร ครู และบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยประสานงานศูนย์แม่ข่าย
ประสานงาน อพ.สธ.ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.เพื่อดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในโครงการอนุรักษ์
พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หรือแจ้งความจำนง
ได้ที่ กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุภัคพร นิธิพัฒนกาญจน์)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

เรียน ผู้อำนวยการ เพื่อ

☒ ๑. ทราบ☒ ๒. สมควรมอบฝ่ายบริหารพิจารณา/ดำเนินการ☐ ๓.

1955860

- 5 ม.ค. 2565

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

โทร. ๐๓๕ - ๘๘๑๒๒๐

ผู้ประสานงาน กมลลักษณ์ ลอยพูน ๐๘๑ ๐๓๐๓๔๑๐

-ทราบ /ขอสำเนา ๑ ชุด

-แจ้งหัวหน้าโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

๑๐ ม.ค. ๒๕๖๕
6 ม.ค. 65

ทราบ	☒ วิชาการ	☐ งบประมาณและแผนงาน
มอบ	☐ กิจการนักเรียน	☐ ทั่วไป
	☐ บุคคล	
 ๕ ม.ค. ๖๕		

12. แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่เจ็ด (1 ตุลาคม พ.ศ. 2564 – 30 กันยายน พ.ศ. 2569)

อพ.สธ. มีเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มาอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของทรัพยากรให้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติจนเกิดผลประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทยและให้มีระบบข้อมูลทรัพยากรให้สื่อถึงกันได้ทั่วประเทศ อพ.สธ. จึงกำหนดแนวทางและแผนการดำเนินงานตามแผนแม่บท อพ.สธ.ระยะ 5 ปีที่เจ็ด (1 ตุลาคม พ.ศ. 2564 – 30 กันยายน พ.ศ. 2569) ซึ่งเป็นการดำเนินงานปีที่ 31-35 ของ อพ.สธ. โดยมีกิจกรรม 8 กิจกรรมที่อยู่ภายใต้ 3 กรอบการดำเนินงาน และ 3 ฐานทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

อพ.สธ. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงาน ให้คำปรึกษา สนับสนุน และร่วมมือกับหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริ จัดทำแผนปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้แผนแม่บท ซึ่งแต่ละแผนจะมีระยะเวลา 5 ปี ของปีงบประมาณ โดยที่หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริมีคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานฯ มีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอและแต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะอนุกรรมการในด้านต่าง ๆ รวมถึงมีคณะทำงานหรือคณะอนุกรรมการในการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีเฉพาะในส่วนของหน่วยงานของตนให้ชัดเจน โดยระบุสาระสำคัญในการดำเนินงาน เช่น พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน และการบริหารจัดการ โดยเฉพาะเรื่องผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติและงบประมาณในการดำเนินงาน โดยมี อพ.สธ. เป็นผู้พิจารณาจากแผนปฏิบัติงานรายปี เพื่อให้อยู่ในแนวทางการดำเนินงาน อพ.สธ.และสนับสนุนแผนปฏิบัติงานประจำปี/โครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนแม่บทของ อพ.สธ.เพื่อของบประมาณในการดำเนินงานไปยังแหล่งทุนต่าง ๆ ต่อไป

1. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

เป็นกรอบการดำเนินงานที่เน้นในเรื่องของการรักษาพื้นที่ป่าธรรมชาติดั้งเดิมที่อยู่ของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริเป็นเจ้าของครอบครองโดยถูกกฎหมาย ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่นั้น ๆ ว่ามีทรัพยากรอะไร เพื่อวางแผนและดำเนินการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ นอกจากนั้นให้หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริดูแลในพื้นที่ที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ของหน่วยงานเอง และร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่หน่วยงานตั้งอยู่ในการร่วมสำรวจทรัพยากร เพื่อเก็บรวบรวมทรัพยากรที่ล่อแหลมต่อการสูญพันธุ์ และทรัพยากรที่มีศักยภาพเพื่อมาพัฒนาต่อไป และสามารถที่จะกำหนดให้เกิดพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายพันธุ์ทรัพยากร เพื่อการศึกษาวิจัยและนำไปใช้ประโยชน์ เป็นการเพิ่มทรัพยากรที่มีอยู่ในสภาพธรรมชาติให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ไม่สูญพันธุ์และมีวัตถุดิบเพียงพอในการศึกษาวิจัย หรือเป็นตัวอย่างในการปลูกรักษาทรัพยากร โดยมีกิจกรรมที่สนับสนุนกรอบการเรียนรู้ทรัพยากรนี้ 3 กิจกรรมได้แก่

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรและ
กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร สามารถสรุปงานตามกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร

เป้าหมาย

1. เพื่อปกป้องรักษาพื้นที่ป่าธรรมชาติของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ (*in situ*) ทั้ง
หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีพื้นที่ป่าดั้งเดิมอยู่ในความรับผิดชอบ โดยไม่มีนโยบายจะ
เปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ แต่จะต้องเป็นพื้นที่นอกเหนือจากพื้นที่ของกรมป่าไม้และกรมอุทยาน
แห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือจะต้องไม่เป็นพื้นที่ที่มีปัญหากับราษฎรโดยเด็ดขาด

2. เพื่อร่วมมือกับกรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยที่กรมฯ นำพื้นที่
ของกรมฯ มาสนองพระราชดำริ ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างพื้นที่ของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ เช่น พื้นที่ป่าในศูนย์ศึกษาการพัฒนา
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พื้นที่ป่าของสถาบันการศึกษา พื้นที่ป่าของสวนสัตว์ พื้นที่ป่าของเขื่อน
ต่าง ๆ ภายใต้การดูแลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พื้นที่ภายใต้การดูแลขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นพื้นที่ป่าที่ชาวบ้านร่วมใจปกป้องรักษา ป่าชุมชนเป็นต้นโดยการดำเนินงาน
ในพื้นที่ปกป้องทรัพยากรนี้อยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินงาน/
คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานอพ.สธ. ของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำรินั้น ๆ โดย อพ.สธ.
สามารถเป็นผู้ประสานและสนับสนุนด้านวิชาการ/บุคลากร ประสานศูนย์แม่ข่ายประสานงาน/ศูนย์
ประสานงาน อพ.สธ. และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่ร่วมสนองพระราชดำริ ในการสนับสนุน
บุคลากร/นักวิจัยเพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่

แนวทางการดำเนินกิจกรรมปกป้องทรัพยากรในพื้นที่ปกป้องทรัพยากร

1. การทำขอบเขตพื้นที่ปกป้องทรัพยากร และให้ระบุสถานะพื้นที่ว่าอยู่เอกสารสิทธิ์ประเภท
ใด

1.1 เป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ของหน่วยงานฯ

1.2 เป็นพื้นที่ของหน่วยงานอื่นแต่อนุญาตให้มีสิทธิ์ใช้พื้นที่นั้นได้ (ให้ระบุชื่อหน่วยงานที่
เป็นเจ้าของและมีเอกสารอนุญาตให้ใช้พื้นที่นั้น ๆ)

***พื้นที่ปกป้องทรัพยากรต้องไม่เป็นพื้นที่ที่มีกรณีพิพาทกับราษฎรในเรื่องของการบุกรุกหรือแผ้ว
ถาง**

2. การสำรวจ ทำรหัสประจำต้นไม้ และบันทึกค่าพิกัดตำแหน่ง เพื่อรวบรวมเป็นฐานข้อมูล
ในพื้นที่ของ หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ

3. การสำรวจ ทำรหัส และบันทึกค่าพิกัดตำแหน่งของทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ นอกเหนือจาก
พันธุ์กรรมพืช เช่นสัตว์ จุลินทรีย์

4. การสำรวจ ทำรหัส และบันทึกค่าพิกัดตำแหน่งของทรัพยากรกายภาพ เช่นดิน หิน แร่
ธาตุต่าง ๆ คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ เป็นต้น

5. การสำรวจเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากร ภายภาพและทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่

6. สนับสนุนให้มีอาสาสมัครปกป้องรักษาทรัพยากรในพื้นที่สถานศึกษา เช่นนักศึกษาใน มหาวิทยาลัย ในระดับหมู่บ้าน ตำบล สนับสนุนให้ประชาชนที่อยู่รอบ ๆ พื้นที่ปกป้องทรัพยากร เช่น มีกิจกรรมป้องกันไฟป่า กิจกรรมร่วมมือร่วมใจรักษาทรัพยากรในพื้นที่ปกป้องทรัพยากร เป็นต้น

7. ดำเนินการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ สามารถทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ หรือดำเนินการใด ๆ ที่ไม่กระทบกระเทือนความเป็นป่าธรรมชาติดั้งเดิม

เครื่องมือในการดำเนินงานกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร

1. Template 9 ใบงานใช้เป็นเครื่องมือในการบันทึก
2. Form F2-M
3. Application งานฐานทรัพยากร อพ.สธ.
4. Platform LandViewer
5. Platform EO Browser
6. ภาพถ่ายจากดาวเทียม
- ฯลฯ

การรายงานผลงานกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร

1. รายงานเชิงบรรยายตามหลักวิชาการ จำนวน ชนิดของทรัพยากร มีรูปถ่ายประกอบอย่าง ชัดเจน
2. รายงานผลในรูปของตาราง Template 9 ใบงาน และสามารถลงผ่าน application งาน ฐานทรัพยากร อพ.สธ.หรือถ้ามีรูปแบบของตารางฐานข้อมูลของหน่วยงานเอง และสามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลทรัพยากร อพ.สธ.

หมายเหตุ

1. พื้นที่ในกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร เป็นคนละพื้นที่กับพื้นที่ในกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรและคนละพื้นที่กับพื้นที่ในกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษา ทรัพยากร
2. ข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมปกป้องทรัพยากร สามารถนำไปจัดการและเก็บเข้าฐานฐานข้อมูล ในกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร
3. กิจกรรมปกป้องทรัพยากร ใช้แนวทางการรักษาพื้นที่และทรัพยากรที่มีอยู่ภายในพื้นที่เป็น เป้าหมายหลักในการดำเนินงานในกิจกรรม
4. พื้นที่ที่นำมาสนองพระราชดำรินี้ ไม่ได้หมายความว่า เป็นการนำพื้นที่นั้นเข้ามา น้อมเกล้าฯ ถวาย เพื่อให้เป็นทรัพย์สินของ อพ.สธ. สำนักพระราชวัง แต่หมายถึงเป็นพื้นที่ที่ ดำเนินการโดยหน่วยงานนั้น ๆ ที่เป็นเจ้าของ แต่ใช้แนวทางการดำเนินงานในกิจกรรมปกป้อง ทรัพยากร และในอนาคตถ้าหน่วยงานนั้น ๆ มีนโยบายในการดำเนินการปรับปรุงหรือต้องการใช้

พื้นที่ปกปักทรัพยากร เพื่อใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ ทางหน่วยงานสนองพระราชดำริฯ นั้น ๆ สามารถดำเนินการแจ้งความประสงค์มายัง อพ.สธ. เปลี่ยนกิจกรรมในการดำเนินงานในพื้นที่นั้น ๆ ได้ แต่ในกรณีที่พื้นที่ล่อแหลมต่อการสูญเสียทรัพยากรที่มีค่า อาจต้องมีประชุมและขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริและประชุมร่วมกับอพ.สธ. เพื่อหาข้อสรุปในการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงพื้นที่ต่อไป

5. สามารถนำทรัพยากรที่สามารถที่สำรวจเก็บรวบรวมได้/ขยายพันธุ์เพิ่มเพื่อไปดำเนินงานในกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร และนำไปสู่การดำเนินงานในกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

6. สำหรับเรื่องการอบรมอาสาสมัคร/ประชาชน/นักเรียน/นักศึกษา ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน หมู่บ้าน ในพื้นที่ปกปักทรัพยากร ให้จัดงานอยู่ในกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษ สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

เป้าหมาย

1. เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมทรัพยากรในพื้นที่ภายใต้รัศมี 50 กิโลเมตรหรือมากกว่าของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ ได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ในพื้นที่ที่ทราบแน่ชัดว่ากำลังจะเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิม เช่น จากป่ากลายเป็นสวน พื้นที่ตามเกาะต่าง ๆ ที่จะกลายสภาพเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว พื้นที่ที่เร่งในการสร้างถนน และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ให้พิจารณาความพร้อมและศักยภาพของหน่วยงานที่เป็นแกนกลางดำเนินงานในแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญโดยจะต้องประสานงานและขออนุญาตการร่วมสำรวจกับเจ้าของพื้นที่เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ให้ถูกต้องตามกฎหมายอย่างชัดเจน

2. เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมทรัพยากรในพื้นที่ของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริเอง ได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา อาจจะกำลังเปลี่ยนแปลงหรือไม่ก็ได้แต่เป็นคนละพื้นที่กับพื้นที่ปกปักพันธุ์กรรมพืช/ทรัพยากรดังในกิจกรรมที่ 1

อพ.สธ. ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ เช่น จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาต่าง ๆ ในการร่วมสำรวจในงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กรมวิชาการเกษตร สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ฯลฯ กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วนของหน่วยของตนให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ทั้งในเรื่องวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานและการบริหารจัดการ

แนวทางการดำเนินกิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

1. การสำรวจเก็บรวบรวมตัวอย่าง ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ในบริเวณรัศมีอย่างน้อย 50 กิโลเมตร ของหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งพื้นที่ แต่อาจเริ่มต้นในพื้นที่ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนา หรือล่อแหลมต่อการเปลี่ยนแปลงก่อน เช่น

พื้นที่กำลังจะสร้างอ่างเก็บน้ำ สร้างศูนย์การค้า พื้นที่สร้างถนน การขยายทางหลวงหรือเส้นทางต่าง ๆ พื้นที่สร้างสายไฟฟ้าแรงสูง พื้นที่ที่กำลังถูกบุกรุก และในพื้นที่อื่นๆ ที่จะถูกพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมโดยอาจดำเนินการร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่น สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. พื้นที่ที่สำรวจจะต้องอยู่ในเงื่อนไขที่เป็นของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริเองหรือถ้าเป็นพื้นที่ของหน่วยงานอื่น เจ้าของพื้นที่นั้น ๆ ต้องอนุญาตให้เข้าสำรวจได้

2. การสำรวจ ทำรหัสประจำต้นไม้ และบันทึกค่าพิกัดตำแหน่งเพื่อรวบรวมเป็นฐานข้อมูลในพื้นที่

3. การสำรวจ ทำรหัสและบันทึกค่าพิกัดตำแหน่งของทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ นอกเหนือจากพันธุ์กรรมพืช เช่น สัตว์ จุลินทรีย์

4. การสำรวจ ทำรหัสและบันทึกค่าพิกัดตำแหน่งของทรัพยากรกายภาพ เช่น ดิน หิน แร่ธาตุต่าง ๆ คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ เป็นต้น

5. การสำรวจเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรกายภาพและทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่

6. การเก็บรวบรวมทรัพยากรชีวภาพเพื่อเป็นตัวอย่างแห้ง และตัวอย่างดอง รวมถึงการเก็บตัวอย่างทรัพยากรกายภาพ เพื่อเป็นตัวอย่างในการศึกษาหรือเก็บในพิพิธภัณฑ์พืช พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา

7. การเก็บพันธุ์กรรมทรัพยากร สำหรับพืชสามารถเก็บเพื่อเป็นตัวอย่างเพื่อการศึกษาหรือมีการเก็บในรูปเมล็ดในห้องเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ การเก็บต้นพืชมีชีวิตเพื่อไปปลูกในที่ปลอดภัย การเก็บชิ้นส่วนพืชที่มีชีวิต (เพื่อนำมาเก็บรักษาในสภาพเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ) และสำหรับทรัพยากรอื่น ๆ (สัตว์ จุลินทรีย์ เห็ด รา ฯลฯ) สามารถเก็บตัวอย่างมาศึกษาและขยายพันธุ์ต่อไปได้ ในกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

เครื่องมือในการดำเนินงานกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

1. Template 9 ใบงานใช้เป็นเครื่องมือในการบันทึก
2. Form F2-M
3. Application งานฐานทรัพยากร อพ.สธ.
4. Platform LandViewer
5. Platform EO Browser
6. ภาพถ่ายจากดาวเทียม
- ฯลฯ

การรายงานผลงานกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

1. รายงานเชิงบรรยายตามหลักวิชาการ จำนวน ชนิดของทรัพยากร มีรูปถ่ายประกอบอย่างชัดเจน

2. รายงานผลในรูปของตาราง Template 9 ใบงาน และสามารถลงผ่าน application งานฐานทรัพยากร อพ.สธ.หรือถ้ามีรูปแบบของตารางฐานข้อมูลของหน่วยงานเอง และสามารถเชื่อมต่อกับฐานทรัพยากร อพ.สธ

หมายเหตุ

1. พื้นที่ในกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรเป็นคนละพื้นที่กับพื้นที่ในกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร และคนละพื้นที่กับพื้นที่ในกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

2. ข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรนี้ สามารถนำไปจัดการและเก็บเข้าสู่ฐานข้อมูลในกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร

3. นำทรัพยากรที่เก็บรวบรวมได้ไปดำเนินงานในกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร และนำไปสู่การดำเนินงานในกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

เป้าหมาย

1. เพื่อนำทรัพยากรที่มีค่า ไกล่ลู่พันธุ์ หรือต้องการเพิ่มปริมาณเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ โดยการคัดเลือกทรัพยากรพื้นที่ในกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากรและกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรเป็นการดำเนินงานเป็นกิจกรรมต่อเนื่องโดยการนำพันธุ์กรรมทรัพยากรชีวภาพต่าง ๆ ไปเพาะพันธุ์ ปลูกเลี้ยง และขยายพันธุ์เพิ่มในพื้นที่ที่ปลอดภัยเรียกว่าพื้นที่ปลูกรักษาทรัพยากรของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ

2. เพื่อส่งเสริมให้เพิ่มพื้นที่แหล่งรวบรวมพันธุ์ทรัพยากรตามพื้นที่ของหน่วยงานต่าง ๆ (ex situ) ทั้งในแปลงเพาะขยายพันธุ์ ห้องปฏิบัติการฯ แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ เช่นพื้นที่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่ 6 ศูนย์ทั่วประเทศศูนย์วิจัยและสถานีทดลองของกรมวิชาการเกษตร องค์การสวนสัตว์ฯ องค์การปกครองท้องถิ่น สถาบันการศึกษาที่นำพื้นที่เข้าร่วมสนองพระราชดำริเป็นลักษณะของสวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ พื้นที่ในป่าชุมชนที่ร่วมสนองพระราชดำริและการเก็บรักษาในรูปเมล็ด เนื้อเยื่อ และสารพันธุกรรม (DNA) ในห้องปฏิบัติการฯ ในหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริรวมถึงการเก็บรักษาพันธุ์กรรมต่าง ๆ ห้องปฏิบัติการ อพ.สธ. สวนจิตรลดา

อพ.สธ. ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ประสานงาน สนับสนุนด้านวิชาการร่วมกับหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ เช่น สถาบันการศึกษา จังหวัด กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองทัพอากาศ กรมวิชาการเกษตร ฯลฯ กำหนดพื้นที่ในการดำเนินงาน กำหนดพื้นที่ปลูกรักษาทรัพยากรให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามแผนแม่บทของอพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วนของหน่วยงานฯ ให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ทั้งในเรื่องวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานและการบริหารจัดการ

แนวทางการดำเนินกิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

ทรัพยากรพันธุกรรมพืช

1. การทำขอบเขตพื้นที่ปลูกรักษาทรัพยากร และให้ระบุสถานะพื้นที่ว่าอยู่เอกสารสิทธิ์ประเภทใด

1.1 เป็นพื้นที่มีเอกสารสิทธิ์ของหน่วยงานฯ

1.2 เป็นพื้นที่ของหน่วยงานอื่นแต่อนุญาตให้มีสิทธิ์ใช้พื้นที่นั้นได้ (ให้ระบุชื่อหน่วยงานที่เป็นเจ้าของและมีเอกสารอนุญาตให้ใช้พื้นที่นั้น ๆ)

***พื้นที่ปลูกรักษาทรัพยากรต้องไม่เป็นพื้นที่ที่มีกรณีพิพาทกับราษฎรในเรื่องของการบุกรุกหรือแผ้วถาง**

2. การปลูกรักษาต้นพันธุ์กรรมพืชในแปลงปลูก การปลูกรักษาต้นพืชมีชีวิตลักษณะป่าพันธุ์กรรมพืช มีแนวทางการดำเนินงานคือ สำรวจสภาพพื้นที่และสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน งานขยายพันธุ์พืช งานปลูกพันธุ์กรรมพืชและบันทึกผลการเจริญเติบโต งานจัดทำแผนที่ต้นพันธุ์กรรมและบันทึกค่าพิกัดตำแหน่งต้นพันธุ์กรรม

3. การตรวจสอบพืชปราศจากโรคก่อนการเก็บรักษาพันธุ์กรรมพืชในรูปแบบต่าง ๆ

4. การเก็บรักษาทั้งในรูปของเมล็ด ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวในรูปของธนาคารพันธุ์กรรม ศึกษาหาวิธีการเก็บเมล็ดพันธุ์ และทดสอบการงอกของเมล็ดพันธุ์

5. การเก็บรักษาโดยศึกษาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชแต่ละชนิด ศึกษาการฟอกฆ่าเชื้อ ศึกษาสูตรอาหารที่เหมาะสม ศึกษาการเก็บรักษาโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อในระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และในไนโตรเจนเหลว (cryopreservation) และการขยายพันธุ์โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

6. การเก็บรักษาในรูปสารพันธุกรรม (DNA) เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์เช่นการวิเคราะห์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ การปรับปรุงพันธุ์พืช เป็นต้น

7. การดำเนินงานในรูปของสวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ สวนสาธารณะต่าง ๆ การปลูกพืชในสถานศึกษา โดยมีระบบฐานข้อมูลบันทึกพิกัดตำแหน่งที่ปลูกพันธุ์กรรม ที่สามารถติดตามผลการเจริญเติบโตและใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต

8. การดำเนินการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ สามารถทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ หรือดำเนินการใด ๆ ที่ไม่กระทบกระเทือนกับการปลูก เลี้ยง และรักษาทรัพยากร

ทรัพยากรพันธุกรรมสัตว์และทรัพยากรพันธุกรรมชีวภาพอื่น ๆ

ให้ดำเนินการให้มีสถานที่เพาะเลี้ยงหรือห้องปฏิบัติการที่จะเก็บรักษา เพาะพันธุ์/ขยายพันธุ์ตามมาตรฐานความปลอดภัย โดยมีแนวทางการดำเนินงานคล้ายคลึงกับการดำเนินงานในทรัพยากรพันธุกรรมพืชข้างต้น

หมายเหตุ

1. พื้นที่ในกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากรเป็นคนละพื้นที่กับกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปลูกป่ารักษาทรัพยากร และคนละพื้นที่กับกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร
2. ข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากรนี้ สามารถนำไปจัดการและเก็บเข้าฐานข้อมูลในกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร
3. สามารถนำทรัพยากรในกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร และนำไปสู่การดำเนินงานในกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

เครื่องมือในการดำเนินงานกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

1. Template 9 ใบงานใช้เป็นเครื่องมือในการบันทึก
2. Form F2-M
3. Application งานฐานทรัพยากร อพ.สธ.
4. Platform LandViewer
5. Platform EO Browser
6. ภาพถ่ายจากดาวเทียม
- ฯลฯ

การรายงานผลงานกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

1. รายงานเชิงบรรยายตามหลักวิชาการ จำนวน ชนิดของทรัพยากร มีรูปถ่ายประกอบอย่างชัดเจน
2. รายงานผลในรูปของตาราง Template 9 ใบงาน และสามารถลงผ่าน application งานฐานทรัพยากร อพ.สธ.หรือถ้ามีรูปแบบของตารางฐานข้อมูลของหน่วยงานเอง และสามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลทรัพยากร อพ.สธ.

2. กรอบการใช้ประโยชน์ทรัพยากร

เป็นกรอบการดำเนินงานที่เน้นในเรื่องการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและตอบโจทยความต้องการของท้องถิ่นอย่างชัดเจน มีเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่เป็นทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ซึ่งมี 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทยการสร้างควมมั่นคงทางเศรษฐกิจ
2. การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
3. การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทยการสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศ
4. การสร้างบุคลากรพัฒนาระบบนิเวศและเครือข่ายการวิจัยและนวัตกรรมที่เข้มแข็ง

การดำเนินงานให้ยุทธศาสตร์ฯ ประสบความสำเร็จต้องใช้ทุนทางทรัพยากรของประเทศเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น อพ.สธ. จึงพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรให้เป็นปัจจุบันเพื่อนำไปใช้

ประโยชน์ และบรรลุจุดมุ่งหมายตามแนวพระราชดำริโดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานสนับสนุนกรอบการใช้ประโยชน์ทรัพยากรนี้ 3 กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากรและกิจกรรมที่ 6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากรสามารถสรุปงานตามกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดังนี้

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร

เป้าหมาย

1. เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพพันธุ์กรรมพืชและทรัพยากรอื่น ๆ ที่สำรวจเก็บรวบรวมและปลูกรักษาไว้จากกิจกรรมที่ 1-3 หรือเป็นทรัพยากรที่ถูกคัดเลือกมาจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทั้งสามฐานทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา มีการวางแผนและดำเนินการวิจัยศักยภาพของทรัพยากรต่าง ๆ นำไปสู่การเกิดผลิตภัณฑ์ ที่เป็นประโยชน์กับท้องถิ่นต่าง ๆ และประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรที่อาจนำไปสู่การพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ สายพันธุ์จุลินทรีย์ ตามแนวพระราชดำริ และมีแนวทางนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน โดยที่ทรัพยากรไม่สูญหายไป

อพ.สธ. ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ประสานงาน ร่วมมือ ส่งเสริมในการดำเนินงานด้านวิชาการและการวิจัย ร่วมกับหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ เช่น มหาวิทยาลัย กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมป่าไม้ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ฯลฯ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายและทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินงานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วนของหน่วยของตนให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

แนวทางการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร

1. การวิเคราะห์ทางกายภาพ เช่น แร่ธาตุในดิน คุณสมบัติของน้ำ ฯลฯ จากแหล่งกำเนิดพันธุ์กรรมดั้งเดิมของพืชนั้น ๆ

2. การศึกษาทางด้านชีววิทยา สัณฐานวิทยา สรีรวิทยา ชีวเคมี พันธุศาสตร์ ฯลฯ ของทรัพยากรชีวภาพที่คัดเลือกมาศึกษา

3. การศึกษาด้านโภชนาการ องค์ประกอบของสารสำคัญเช่น รงควัตถุ กลิ่นสารสำคัญต่าง ๆ ในพันธุ์กรรมพืชและทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ ที่เป็นเป้าหมาย

4. การศึกษาการปลูก การเขตกรรมและขยายพันธุ์พืชด้วยการขยายพันธุ์ตามปกติในพันธุ์กรรมพืชที่ไม่เคยศึกษามาก่อน และการขยายพันธุ์โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อในพันธุ์กรรมพืชที่

ไม่เคยศึกษามาก่อน รวมถึงการศึกษาการเลี้ยงและการขยายพันธุ์ทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ

5. การศึกษาการจำแนกสายพันธุ์โดยวิธีทางชีวโมเลกุลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพันธุ์พืช สัตว์ และจุลินทรีย์เพื่อเก็บเป็นลายพิมพ์ดีเอ็นเอของทรัพยากรชนิดนั้น ๆ ไว้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

6. โครงการฯ จากกิจกรรมที่ 4 นำไปสู่การทำงานร่วมกับสมาชิกร่างงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น (อปท)/ชุมชนที่อยู่ใน อปท.ที่เป็นสมาชิกร่างงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น/สมาชิกร่างงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน (สถาบันการศึกษา) เพื่อนำผลงานถ่ายทอดและเกิดประโยชน์กับท้องถิ่นอย่างชัดเจน

การรายงานผลงานกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร

1. รายงานเชิงบรรยายตามหลักวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ
2. สามารถตีพิมพ์หรือนำเสนอผลงานได้โดยขออนุญาตมาที่ อพ.สธ. ก่อน เพื่อที่ อพ.สธ. จะเก็บไว้เป็นฐานข้อมูล

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร

เป้าหมาย

1. เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลทรัพยากรของประเทศโดยศูนย์ข้อมูลทรัพยากร อพ.สธ. ส่วนจิตรลดา ร่วมกับหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ บันทึกข้อมูลของการสำรวจเก็บรวบรวมการศึกษา ประเมินการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทั้งสามฐาน ตัวอย่างเช่นฐานข้อมูลพรรณไม้แห่งฐานข้อมูลงานวิจัย ฐานข้อมูลทรัพยากร อพ.สธ. ฐานข้อมูลสัตว์ทะเล และฐานข้อมูลจุลินทรีย์ข้อมูลต่าง ๆ จากการทำงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของ อพ.สธ. โดยทำการบันทึกลงในระบบฐานข้อมูล เพื่อเป็นฐานข้อมูลและมีระบบที่เชื่อมต่อถึงกันได้ทั่วประเทศโดยเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลทรัพยากรของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ.

2. เพื่อให้ฐานข้อมูลทรัพยากรนั้น เป็นข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและอาจนำไปสู่การพัฒนาพันธุ์พืชและทรัพยากรต่าง ๆ โดยที่ อพ.สธ. เป็นที่ปรึกษาแต่งตั้งคณะทำงาน ประสานงาน ร่วมมือ พัฒนาการทำศูนย์ข้อมูลฯ กำหนดรูปแบบในการทำฐานข้อมูล โดยกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วนของหน่วยของตนให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

แนวทางการดำเนินกิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร

1. อพ.สธ. จัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล และร่วมกับหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ จัดทำฐานข้อมูลระบบดิจิทัลและพัฒนาโปรแกรมสำหรับระบบศูนย์ข้อมูลทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกัน เช่นโปรแกรมการจัดการฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น ด้านการสำรวจเก็บรวบรวมการอนุรักษ์ การประเมินคุณค่าพันธุกรรมทรัพยากร และการใช้ประโยชน์

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืช และทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ข้อมูลการปลูกรักษา ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ข้อมูลพันธุ์ไม้จากสถาบันการศึกษาที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เข้าเก็บไว้ในศูนย์ข้อมูลทรัพยากรเพื่อการประเมินคุณค่าและนำไปสู่การวางแผนพัฒนาพันธุ์พืชและทรัพยากรอื่น ๆ

3. พัฒนาการบริหารจัดการฐานข้อมูลของศูนย์ข้อมูลทรัพยากร อพ.สธ. ให้มีเอกภาพมีความสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ โดยเฉพาะฐานข้อมูลทรัพยากรที่ได้จากงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ฐานข้อมูลพืชจากการสำรวจเก็บรวบรวมฐานข้อมูลพรรณไม้แห้ง ฐานข้อมูลสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยมี อพ.สธ. เป็นศูนย์กลางและวางแผนดำเนินงานพัฒนาเครือข่ายระบบข้อมูลสารสนเทศ อพ.สธ. ร่วมกับหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงและใช้ร่วมกันได้อย่างกว้างขวางอาจผ่านทางเว็บไซต์ ที่มีระบบป้องกันการเข้าถึงฐานข้อมูล

4. หน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริ มีความประสงค์ที่จะดำเนินการแบ่งปันหรือเผยแพร่ข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องในงาน อพ.สธ. จำเป็นต้องขออนุญาตผ่านทาง อพ.สธ. ก่อน เพื่อขอพระราชทานข้อมูลนั้น ๆ เพื่อที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ (การขอพระราชทานพระราชนุญาต ให้ดำเนินการทำหนังสือแจ้งความประสงค์มายัง ผู้อำนวยการ อพ.สธ. ล่วงหน้าอย่างน้อย 1 เดือน)

การรายงานผลงานกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร

1. รายงานในรูปแบบของตารางการเก็บข้อมูลทรัพยากร
2. รายงานในรูปแบบของฐานข้อมูลที่มีอยู่และสามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูล อพ.สธ.

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร

เป้าหมาย

1. เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ทรัพยากรให้ดียิ่งขึ้นตามความต้องการของท้องถิ่น โดยที่ อพ.สธ. มีหน้าที่ประสานกับนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เช่นในเรื่องของพืช โดยวิเคราะห์จากฐานข้อมูลจากกิจกรรมที่ 5 มาใช้ในการพิจารณาคัดเลือกของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ พันธุ์จุลินทรีย์ ฯลฯ และนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลและคัดเลือกสายต้นเพื่อเป็นพ่อแม่พันธุ์พืช พร้อมกับวางแผนพัฒนาพันธุ์ระยะยาว

2. นำแผนพัฒนาพันธุ์ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และพระราชทานแผนพัฒนาพันธุ์และพันธุ์กรรมที่คัดเลือก ให้หน่วยงานที่มีความพร้อมนำไปปฏิบัติ พันธุ์พืช/สัตว์/ชีวภาพอื่น ๆ ที่อยู่ในเป้าหมาย ได้แก่ พันธุ์พืชสมุนไพร พันธุ์พืชพื้นเมืองต่าง ๆ ที่สามารถวางแผนนำไปสู่การพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นเหมาะสมต่อการปลูกในพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย

อพ.สธ. ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ประสานงาน ร่วมมือ ในการวางแผนพัฒนา โดยกำหนด เป้าหมายในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วนของหน่วยของตนให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติงาน ร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

แนวทางการดำเนินกิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร

ทรัพยากรพันธุกรรมพืช

1. จัดประชุมคณะทำงานทรัพยากรต่าง ๆ คัดเลือกพันธุ์พืชที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วว่า ควรมีการวางแผนพัฒนาพันธุ์เพื่อการใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต
2. ดำเนินการทูลเกล้าฯ ถวายแผนการพัฒนาทรัพยากรที่คัดเลือกแล้ว เพื่อให้สมเด็จพระ กนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และพระราชทานให้กับหน่วยงานที่มีศักยภาพในการพัฒนาปรับปรุงพันธุกรรมทรัพยากรชนิดนั้น ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย
3. ประสานงานเพื่อให้หน่วยงานที่มีความพร้อม ในการพัฒนาพันธุ์ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น พัฒนาพันธุกรรมพืช ดำเนินการพัฒนาพันธุ์พืชและนำออกไปสู่ประชาชน และอาจนำไปปลูกเพื่อ เป็นการค้าต่อไป
4. ดำเนินการขึ้นทะเบียนรับรองพันธุ์พืชใหม่ที่ได้มาจากการพัฒนาพันธุ์พืชดั้งเดิม เพื่อ ประโยชน์ของมหาชนชาวไทย
5. ในกรณีที่เป็ทรัพยากรท้องถิ่น อพ.สธ. ให้แนวทางในการขึ้นทะเบียนทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสีทึ่ให้กับท้องถิ่นและประเทศไทย

ทรัพยากรพันธุกรรมสัตว์และทรัพยากรพันธุกรรมอื่น ๆ

มีแนวทางการดำเนินงานคล้ายคลึงกับการดำเนินงานในทรัพยากรพันธุกรรมพืชข้างต้น

การรายงานผลงานกิจกรรมที่ 6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร

1. รายงานเชิงบรรยายตามหลักวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ
2. รายงานการขึ้นทะเบียนทรัพยากร

3. กรอบการสร้างจิตสำนึกในการรักทรัพยากร

เป็นกรอบการดำเนินงานที่มุ่งเน้นไปที่เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษาและประชาชนทั่วไป ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน นำไปสู่การสร้างจิตสำนึกในการ อนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรกายภาพ ชีวภาพ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ได้ ตระหนักเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชน ชาวไทย โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานสนับสนุนในกรอบการสร้างจิตสำนึกในการรักทรัพยากรนี้ 2

กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร และกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร สามารถสรุปงานตามกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดังนี้

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร

เป้าหมาย

1. เพื่อให้เยาวชนและประชาชนชาวไทย ให้เข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของทรัพยากร ทั้งสามฐาน ให้รู้จักหวงแหนและรู้จักการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนซึ่งนำไปสู่แนวทางการจัดการ การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรของประเทศอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่จริง

2. เพื่อให้หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ วางแผนและขยายผลเพื่อนำแนวทางการสร้าง จิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรของ อพ.สธ. ไปดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของหน่วยงานนั้น ๆ

อพ.สธ. ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ประสานงาน ร่วมมือ สนับสนุนให้โรงเรียนและ สถาบันการศึกษา เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน อพ.สธ. ประสานงานหน่วยงานที่ร่วมสนอง พระราชดำริให้ดำเนินการในกิจกรรมนี้ โดยกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนว ทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วน of หน่วย ของตนให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการ ดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

แนวทางการดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร

1. งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

เป็นนวัตกรรมของการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของประเทศไทย นำไปสู่การพัฒนาคนให้เข้มแข็งรู้เท่า ทันพร้อมรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก (สามารถดาวน์โหลดคู่มืองานสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน และศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ได้จากเว็บไซต์ อพ.สธ. (www.rspg.or.th) และสามารถส่ง เจ้าหน้าที่/บุคลากรมาเข้ารับการฝึกอบรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้ ตามตาราง การฝึกอบรมที่ประกาศ

1.1 อพ.สธ. กำหนดจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยสร้าง จิตสำนึกให้เยาวชน นักเรียนและนักศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของทรัพยากรให้รู้จัก หวงแหนและรู้จักการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนโดยมีคู่มือการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสถาบันการศึกษาสามารถสมัครเป็นสมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนผ่านทางจังหวัด ทุกจังหวัดในประเทศไทย สามารถดูตัวอย่างได้จากเว็บไซต์ อพ.สธ. (www.rspg.or.th) และขอ คำแนะนำจาก อพ.สธ. สวนจิตรลดาและศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.

1.2 อพ.สธ. กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยที่ สถานศึกษาสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และคุณครู/อาจารย์ นำพรรณไม้ที่มี อยู่ในโรงเรียนไปเป็นสื่อในการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในหลักสูตร และสถานศึกษา ถ้า สถานศึกษามีพื้นที่ที่สามารถใช้พื้นที่ในสถานศึกษาเป็นที่รวบรวมพืชพรรณไม้ท้องถิ่นและรวบรวมภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น เป็นที่เก็บพรรณไม้แห้ง พรรณไม้ต้อง มีห้องสมุดสำหรับค้นคว้าและนางานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ ใช้ปัจจัยพืชเป็นปัจจัยหลักในการเรียนรู้ ถ้าในกรณีที่สถานศึกษาไม่มีพื้นที่ในการสำรวจหรือเก็บรวบรวมพรรณพืช ให้ใช้พื้นที่ที่อยู่รอบ ๆ โรงเรียน และประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่เพื่อใช้พื้นที่นอกสถานศึกษา

1.3 สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ในการสำรวจจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น นำไปสู่การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

1.4 สมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ทบทวนและปรับปรุงการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่ทำอยู่เดิมให้ครบถ้วนตามคุณสมบัติและเกณฑ์มาตรฐานที่ อพ.สธ. กำหนด และนำไปสู่การประเมินเพื่อรับป้ายฯ พระราชทานและเกียรติบัตรฯ และดำเนินงานรักษามาตรฐานการเป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

1.5 การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของสมาชิกใหม่ ควรดำเนินงานให้เป็นไปตามคุณสมบัติและเกณฑ์มาตรฐานที่ อพ.สธ. ที่วางไว้ และรับคำแนะนำจาก อพ.สธ. สวนจิตรลดา ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

1.6 อพ.สธ. ประสานร่วมมือกับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดนิทรรศการแสดงผลการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามแนวพระราชดำริฯ โดยคัดเลือกจากโรงเรียนสมาชิกในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ โดยเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องกระบวนการ และผลลัพธ์การดำเนินงานเป็นหลักอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

1.7 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนในการดำเนินงานร่วมกับ อพ.สธ. ร่วมกันพิจารณาและวางแผน เพื่อนำแนวทางดำเนินงาน อพ.สธ. บรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระบบโรงเรียน

2. งานพิพิธภัณฑ์

เป็นการขยายผลการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ไปสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยใช้การนำเสนอในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นสื่อเข้าถึงประชาชนทั่วไป ตัวอย่างเช่น

2.1 งานพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตดำเนินการโดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และจังหวัดต่าง ๆ จัดทำแปลงสาธิตการปลูกรักษาเพื่ออนุรักษ์พันธุกรรมพืช โดยมีกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกต้องและครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และพื้นที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม

2.2 งานพิพิธภัณฑ์พืชดำเนินการโดยหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ เช่นกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยต่าง ๆ หน่วยงานเหล่านี้มีผู้เชี่ยวชาญ นักพฤกษศาสตร์ ดูแลอยู่

2.3 งานพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา เช่น พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา สอนงพระราชดำริโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดนครราชสีมา, พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา สอนงพระราชดำริโดยมหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น

2.4 งานพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาเกาะและทะเลไทย เช่น พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาเกาะและทะเลไทย เขาหมาจอ ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบจังหวัดชลบุรี สอนงพระราชดำริ อพ.สธ. โดยกองทัพเรือ

2.5 งานพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น หอศิลปวัฒนธรรม ของจังหวัดและหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ

2.6 งานอาคารนิทรรศการ/งานพิพิธภัณฑ์ในศูนย์การเรียนรู้ของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ กฟผ. เขื่อนศรีนครินทร์ (อาคารราชานุรักษ์) สอนงพระราชดำริ โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

3. งานฝึกอบรม

อพ.สธ. ดำเนินงานอบรมเรื่องงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน, งานฝึกอบรมปฏิบัติการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น หรืองานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยอาจจัด ณ แหล่งฝึกอบรมของ ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ที่กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ (รายชื่อ ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2564)

ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. 5 แห่ง

1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
4. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. 20 แห่ง

1. มหาวิทยาลัยแม่โจ้
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
5. มหาวิทยาลัยนเรศวร
6. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

7. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
8. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
10. มหาวิทยาลัยมหิดล
11. มหาวิทยาลัยบูรพา
12. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
13. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
14. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
15. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
16. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
17. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
18. มหาวิทยาลัยพะเยา
19. มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
20. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

หมายเหตุ

ถ้าหน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินงานจัดประชุม จัดฝึกอบรม จัดค่ายต่าง ๆ ภายใต้แนวทางการดำเนินงานอพ.สธ. และสนับสนุนงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นในลักษณะเดียวกัน ให้อยู่ในกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

เป้าหมาย

1. เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เข้าร่วมสนับสนุนงานของ อพ.สธ. ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของทุนสนับสนุน หรือดำเนินงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของ อพ.สธ. โดยอยู่ในกรอบของแผนแม่บท อพ.สธ.
2. เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชนได้สมัครเข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยมีคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาให้คำแนะนำ และให้แนวทางการศึกษา โดยจัดตั้งเป็นชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ.
3. เพื่อรวบรวมนักวิจัย นักวิชาการคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นอาสาสมัครและเข้ามาทำงานตามแนวทางการดำเนินงานในกิจกรรมของ อพ.สธ. ทั้งส่วนตัวและผ่านทางหน่วยงานที่ตนเองสังกัดอยู่ โดยจัดตั้งเป็นชมรมคณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. ซึ่งจะเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศให้แก่เยาวชนและประชาชนชาวไทยต่อไป

4. เพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ให้ดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายให้ทุก อบท. เป็นสมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่น

อพ.สธ. ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ประสานงาน ร่วมมือกับหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานปี ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วนของหน่วยของตนให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

แนวทางการดำเนินกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

1. อพ.สธ. เป็นเจ้าภาพร่วมกับหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริที่มีความพร้อมในการดำเนินการจัดการประชุมวิชาการและนิทรรศการ อพ.สธ. จัดการประชุมตามที่กำหนดไว้โดยมีการร่วมจัดแสดงนิทรรศการกับหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริทุกหน่วยงาน นอกจากนั้นยังมีการจัดการประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ร่วมกับสมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีกำหนดการประชุมสำหรับในระยะ 5 ปีที่เจ็ดดังนี้

งานประชุมวิชาการและนิทรรศการ อพ.สธ.

พ.ศ. 2565	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ครั้งที่ 6 และงานประชุมวิชาการและนิทรรศการ 30 ปี อพ.สธ.-ประโยชน์แท้แก่มหาชน ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จ.นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2566	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ครั้งที่ 7 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่
พ.ศ. 2567	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ครั้งที่ 8 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา
พ.ศ. 2568	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการทรัพยากรไทย : หวนดูทรัพยากรสิ่งสินตน ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่
พ.ศ. 2569	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ครั้งที่ 9 ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จ.สงขลา
พ.ศ. 2570	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการทรัพยากรไทย : ศักยภาพมากล้นมีให้เห็น ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย

2. อพ.สธ. สนับสนุนให้มีการนำเสนอผลงานวิจัยของเจ้าหน้าที่และนักวิจัย อพ.สธ. รวมถึงงานของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ ในงานประชุมวิชาการต่าง ๆ ระดับประเทศ และต่างประเทศ และให้มีการขออนุญาตในการนำเสนอผลงานทุกครั้งและนำงานนั้นเข้าสู่ฐานข้อมูล อพ.สธ.

3. หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้มีจิตศรัทธาสับสนุนเงินทุนให้ อพ.สธ. (โดยการทูลเกล้าฯ ถวาย โดยผ่านทางมูลนิธิ อพ.สธ. เพื่อใช้ในกิจกรรม อพ.สธ.)

4. การดำเนินงานของชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. และชมรมคณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. โดยที่ อพ.สธ. สนับสนุนให้มีผู้สมัครเป็นสมาชิกชมรมฯ ตามเงื่อนไขของชมรมฯ โดยที่ชมรมทั้งสองมีการดำเนินงานสนับสนุนงานในกิจกรรมที่ 1 - 7 ตามแผนแม่บทของ อพ.สธ. เช่น เข้าไปศึกษาทำงานวิจัยในพื้นที่ปกป้องทรัพยากร พื้นที่สำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร และร่วมในกิจกรรมสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ในพื้นที่ที่ อพ.สธ. กำหนด

5. หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ สามารถดำเนินการฝึกอบรมในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนองพระราชดำริตามแผนแม่บท อพ.สธ. เพื่อสนับสนุนในงานกิจกรรมต่าง ๆ ของ อพ.สธ. ตามแนวทางการดำเนินงานตามแผนแม่บทของ อพ.สธ. โดยอาจมีการฝึกอบรมตามสถานที่ต่าง ๆ ของหน่วยงานนั้น ๆ เอง หรือ โดยร่วมกับวิทยาการของ อพ.สธ. หรือเป็นวิทยาการของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริเอง แต่ผ่านการวางแผนและเห็นชอบจาก อพ.สธ.

6. มหาวิทยาลัยที่ร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. 5 แห่ง ได้รับพระราชทานฯ ให้ดำเนินงานเป็นศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. และมหาวิทยาลัยที่ร่วมสนองพระราชดำริในกลุ่มที่ 5 และกลุ่มที่ 6 ของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. นั้น สามารถขอเข้าเป็นศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. โดยศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของมหาวิทยาลัยฯ มีโครงสร้างองค์กรในการดำเนินงานของศูนย์ฯ อย่างชัดเจน (ณ วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2564 จำนวน 25 แห่ง) มีผู้อำนวยการศูนย์แม่ข่าย/ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ที่ดำรงตำแหน่งโดยตรงอธิการบดีที่ได้รับมอบหมาย ศูนย์แม่ข่าย/ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดังนี้

6.1 เพื่อประสานงาน และขับเคลื่อนงานสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ในมหาวิทยาลัยของศูนย์แม่ข่าย/ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ., หน่วยงานนอกมหาวิทยาลัยเช่น จังหวัด อปท. ภาคเอกชน เป็นต้น โดยรับนโยบายตรงจาก อพ.สธ. สำนักพระราชวัง

6.2 เพื่อเป็นหน่วยรวบรวมฐานข้อมูลทรัพยากร ได้แก่ ฐานทรัพยากรกายภาพ ฐานทรัพยากรชีวภาพ และฐานทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของประเทศไทยในพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่และดำเนินงานอยู่

6.3 เพื่อดำเนินงานเป็นที่เลี้ยงให้กับเครือข่าย อพ.สธ. โดยมีแหล่งฝึกอบรมให้กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และสมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่น อพ.สธ. โดยมีการวางแผนการฝึกอบรมและการเป็นที่เลี้ยงให้กับเครือข่าย อพ.สธ. ร่วมกับ อพ.สธ. สำนักพระราชวัง

6.4 เพื่อเป็นหน่วยงานที่ร่วมประเมินผลงานเครือข่าย อพ.สธ. ร่วมกับ อพ.สธ. เพื่อเข้าขอรับป้ายพระราชทานฯ และระดับเกียรติบัตรฯ

6.5 เพื่อช่วยวางแผนและปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานตามแผนแม่บท อพ.สธ. และเป็นฝ่ายเลขานุการให้กับคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-หน่วยงาน

7. หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ สามารถดำเนินงานและจัดการพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาเกิดเป็นศูนย์เรียนรู้ต่าง ๆ เป็นตัวอย่างเพื่อการเรียนรู้การใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่าง

ยั่งยืน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งศูนย์ฯ เหล่านี้สามารถใช้ประโยชน์ให้เป็นแหล่งฝึกอบรมตามแนวทางการดำเนินงานของ อพ.สธ.-หน่วยงาน

ตัวอย่างเช่น อพ.สธ. สนับสนุนให้หน่วยงานฯ จัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้ อนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน สู่เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของ อพ.สธ. หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริที่กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่

7.1 ศูนย์เรียนรู้อนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน สู่เศรษฐกิจพอเพียงอพ.สธ. ต.คลองไผ่ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี)

7.2 ศูนย์เรียนรู้อนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน สู่เศรษฐกิจพอเพียงอพ.สธ. อ.วังม่วงจ.สระบุรี (สำนักคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย)

7.3 ศูนย์เรียนรู้อนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน สู่เศรษฐกิจพอเพียงอพ.สธ. อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย)

7.4 ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรภาคตะวันตก (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย)

7.5 ศูนย์วิจัย อนุรักษ์ พัฒนา ใช้ประโยชน์ทรัพยากรทะเล อพ.สธ. เกาะทะลุ จ.ประจวบคีรีขันธ์ (มูลนิธิฟื้นฟูทรัพยากร ทะเลสยาม และพื้นที่สนองพระราชดำริของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

7.6 ศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรภาคตะวันออก อพ.สธ. สวนสัตว์เปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี (องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย)

8. การทำหลักสูตรท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตามแนวทางการดำเนินงานตามแผนแม่บทของ อพ.สธ.

9. การเผยแพร่โดยสื่อต่าง ๆ เช่น การทำหนังสือ วีดิทัศน์ เอกสารเผยแพร่ เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ ที่ได้รับความเห็นชอบจาก อพ.สธ. เพื่อสนับสนุนงานกิจกรรมต่าง ๆ ของ อพ.สธ. สามารถใช้สัญลักษณ์ของ อพ.สธ. ได้เมื่อได้รับการพิจารณาและเห็นชอบจาก อพ.สธ.

10. การจัดงานประชุมวิชาการและนิทรรศการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำรินในส่วนที่เผยแพร่งานของ อพ.สธ. และได้รับการพิจารณาและเห็นชอบจาก อพ.สธ.

11. หน่วยงานเอกชน หรือบุคคลทั่วไป สมัครเป็นอาสาสมัครในการร่วมงานกับ อพ.สธ.

12. การดำเนินงานอื่น ๆ นอกเหนือจากกิจกรรมที่ 1-7 เพื่อเป็นการสนับสนุนงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ.

13. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สมัครเข้ามาสนองพระราชดำรินในงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น (สามารถดาวน์โหลดคู่มืองานฐานทรัพยากรท้องถิ่น และศึกษาสื่อต่าง ๆ ได้จากเว็บไซต์ อพ.สธ. (www.rspg.or.th) สามารถส่งเจ้าหน้าที่มาเข้ารับการฝึกอบรมการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นได้ ตามตารางการฝึกอบรมที่ประกาศไว้

อปท. สามารถสนองพระราชดำริ โดยการสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นผ่านทางจังหวัดทุกจังหวัดในประเทศไทย สามารถดูตัวอย่างได้จากเว็บไซต์ อพ.สธ. (www.rspg.or.th) และขอคำแนะนำจาก อพ.สธ. สอนจิตรลดาโดยตรง หรือศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. หรือศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ที่มีอยู่ทั่วประเทศ

งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น มีการดำเนินงานครอบคลุม 3 ฐานทรัพยากร (ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา) โดยที่มีคณะกรรมการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น อพ.สธ.-อปท. ที่เป็นสมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่น อพ.สธ. โดยมี 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบริหารและด้านจัดการ
2. ด้านการดำเนินงาน ซึ่งแบ่งเป็น 6 งาน ได้แก่
 - 1) งานปกป้องทรัพยากรท้องถิ่น
 - 2) งานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น
 - 3) งานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น
 - 4) งานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น
 - 5) งานศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น
 - 6) งานสนับสนุนในการอนุรักษ์และจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
3. ด้านผลการดำเนินงาน

โดยที่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น และนำไปสู่การประเมินเพื่อรับการประเมินรับป้ายฯ พระราชทาน และเกียรติบัตรฯ ในการดำเนินงานทรัพยากรท้องถิ่น อพ.สธ.

ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

1. สนับสนุนงานปกติที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องทราบในเรื่องข้อมูลทางกายภาพ ข้อมูลชีวภาพ เศรษฐกิจสังคม ศักยภาพชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำภูมิปัญญานั้นไปพัฒนาต่อยอด เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ทำให้เป็นมาตรฐานสากล

2. สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำงานใกล้ชิดกับสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ประสานกับชุมชนและโรงเรียน เพื่อมาเป็นกำลังในการร่วมสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นระดับตำบล/เทศบาล เกิดการสร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่นให้กับนักเรียนและประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เพราะสถานศึกษามีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2551 ซึ่งบ่งชี้ว่า ในสาระวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะต้องทราบในเรื่องทรัพยากรในท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น นั่นคือจะต้องมีภูมิปัญญามากำกับการใช้ประโยชน์ เช่น พืชผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร และยังสามารถบูรณาการไปยังกลุ่มสาระสังคมและสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการทำงานร่วมกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะได้ข้อมูลทรัพยากรที่เป็นปัจจุบัน ในการวางแผนพัฒนา อบต./เทศบาล

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ขึ้นทะเบียนทรัพยากรท้องถิ่นตามรูปแบบการทำทะเบียนทรัพยากรต่าง ๆ ของ อพ.สธ. ให้กับท้องถิ่นของตนเอง เพื่อนำไปสู่การยืนยันสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของทรัพยากร นำไปสู่การเป็นหลักฐานในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) และการขึ้นทะเบียนอื่น ๆ ต่อไป และเป็นการยืนยันสิทธิ์ความเป็นเจ้าของทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรนั้น ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ..... และตามพิธีสารนาโงย่า (Nagoya protocol)

ข้อมูลผู้ประสานงาน ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. และ ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ปีงบประมาณ 2565
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

ข้อมูล ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ.2565

ลำดับ	ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.	จังหวัด	ผู้ประสานงาน	หมายเลขโทรศัพท์	E – mail address
1	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	เชียงใหม่	ชิตชล ผลารักษ์ บุษย์อาภา คงเขียว ณัฐธิดา บุญเทียน	081-7160290 081-3791619 088-1611603	chitcholp@gmail.com b_235@hotmail.co.th nattida.b@cmu.ac.th
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	เชียงใหม่	เกษม ภูมาศรี อัครสิทธิ์ บุญส่งแท้	081-0325055 089-5622932	noom.kasem@gmail.com akarasit@hotmail.com
3	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	เชียงราย	จันทราภักษ์ ไตรวราเนห์	081-7649028	Jantrararuk@mfl.ac.th
4	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	อุดรดิตถ์	ธนิภาณต์ หลิมเจริญ ศุภวัฒน์ ไสแจ่ม	087-9937363 086-9352027	tanikan_bio107@hotmail.com supawatsaijam@gmail.com
5	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	สกลนคร	จิราภรณ์ สุ่มังคะ ไพเราะมาส ด้านลาพล	097-4162959 061-2032667	jiapron.su@gmail.com oiwphataimas@gmail.com rspg.snu@gmail.com
6	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร	สกลนคร	จุฬามาศ ทือรัมย์ นฤมล ลัพโส	087-8550424 093-5530197	jutamaj_idjw@hotmail.com
7	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	อุดรธานี	วิบูล เป็นสุข วิวรรธน์ แก่นเสา	081-873-5989 095-645-1117	vpensuk@hotmail.com wiwat_kaensa@yahoo.co.th
8	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ขอนแก่น	พิมพ์พิศา กุลนิพนธ์ นนท์ปรีชญ์ ณรงค์ไชย	095-6659169 096-8523179	yupawo@kku.ac.th nonpna@kku.ac.th
9	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา	นครราชสีมา	อุไรรัตน์ กาญจนสุนต์ ราตรี คมสูงเนิน	061-4925419 088-7178580	urairut@gmail.com pukpuy.10112525@gmail.com

ลำดับ	ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.	จังหวัด	ผู้ประสานงาน	หมายเลขโทรศัพท์	E – mail address
10	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	นครราชสีมา	ธีระวุฒิ มุลธาดา ดร.กฤษณา บุญสุวรรณ	095-6124906	boy3332008@hotmail.com
11	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น	ขอนแก่น	ชยากรณ์ ปุริสศักดิ์ วิเชียร แสงอรุณ	095-9592598 098-5866445	chayakom.ph@mmu.ac.th swichien@gmail.com
12	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	อุบลราชธานี	ณัฏฐา อักษรศรี พัชรภรณ์ จันทร์	081-0708662 096-750-5299	natcha.a@ubu.ac.th patcharaporn.ch.57@ubu.ac.th
13	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสุรินทร์	สุรินทร์	ธนาพร นมัสโสสง สมชญา ศรีธรรม	081-1016905 089-6268854	thanaphat2522@gmail.com
14	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	สงขลา	เปรมิกา ทองเพ็ญ หนึ่งฤทัย แสงทอง	082-2435164 088-0177166	pemika.t@psu.ac.th onenueng.st@gmail.com
15	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	นครศรีธรรมราช	นันทกานจน์ บุญช่วย รวมพร คงจันทร์	086-6866044 089-8916621	bnantaka@mail.wu.ac.th ketsarapong9070@gmail.com
16	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง	ตรัง	วิกิจ ผินรับ	081-8934374	wikit_ph@hotmail.com
17	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	สุภัทรา วิลาผาศ วิเชียร ดวงสีเสน	083-5414267 086-7246178	suphatthra.w_rmutsb.ac.th wichian.d@rmutsb.ac.th
18	ศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้เพื่อภูมิภาค จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สระบุรี	ศรรัตน์ ทานะมัย	085-0879600	saratat.t@chula.ac.th
19	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	ปทุมธานี	เพ็ญศิริ ไพจิตร มัทนภรณ์ ไหมคำมี	097-1482999 086-5059622	pajit97@gmail.com workofmod@gmail.com
20	มหาวิทยาลัยมหิดล	นครปฐม	ธนาวัฒน์ แก่นศักดิ์ศิริ จุฑาธิป แผลงชีพ	062-3678554 085-9191931	tanavat.kae@mahidol.edu jutatip.khw@mahidol.edu
21	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	อุบลราชธานี	อาจารย์ชัยรัตน์ พิมพ์บุตร อาจารย์วัชรชัย บุญสุวีร์ดิษฐ์	083-2346715 086-3801711	chaiat.p@ubru.ac.th Watcharachai.b@ubru.ac.th

ลำดับ	ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.	จังหวัด	ผู้ประสานงาน	หมายเลขโทรศัพท์	E – mail address
22	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	พิษณุโลก	วานิชญา บุตรมางกุล ยุทธนา สงนรินทร์	092-298-9441 089-4657529	wanitchayab@nu.ac.th yuttanas@nu.ac.th
23	มหาวิทยาลัยพะเยา	พะเยา	สมปอง ใจประเสริฐ	087-5368546	sompong_09@hotmail.com
24	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	เชียงใหม่	ทิพย์สุดา ตั้งตระกูล อดิศักดิ์ การพึ่งตน	081-9603052 093-0393951	tipsudy@yahoo.com tipsudatangtragoon@gmail.com kanpington@hotmail.com
25	มหาวิทยาลัยบูรพา	ชลบุรี	สมเกียรติ พันธุ์ศิริ	088-1971808	somkiatp@go.buu.ac.th
26	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์	ลิขิต ศิริสันติเมธาคม ผศ.ดร.กรรณิการ์ ห้วยแสน	081 871 3825 081 871 6465	likit@ksu.ac.th khuaisan@gmail.com

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กระทรวงศึกษาธิการ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชพรรณไม้ และการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของประเทศ ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชนชาวไทย

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการบูรณาการ และขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประสบความสำเร็จตามแนวพระราชดำริอย่างสมพระเกียรติ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน อาศัยอำนาจตามในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศแนวปฏิบัติการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

๑. ให้หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑.๑ ส่งเสริม สนับสนุนการบูรณาการและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยสร้างและพัฒนาระบบการดำเนินงานที่เข้มแข็งต่อเนื่องและยั่งยืน

๑.๒ สั่งการ กำกับและติดตามการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กระทรวงศึกษาธิการ

๑.๓ บูรณาการและดำเนินความร่วมมือกับศูนย์ประสานงานแม่ข่าย/ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ในการจัดฝึกอบรมและกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในสังกัด

๑.๔ สนับสนุนงบประมาณดำเนินงาน อพ.สธ. สำหรับหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด

/๒.ให้หัวหน้า...

๒. ให้หัวหน้าหน่วยงานราชการของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาค จังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการดังต่อไปนี้

๒.๑ แจ้าง / ประชาสัมพันธ์/เชิญชวน ให้ผู้บริหารสถานศึกษาสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิก อพ.สธ. และดูแลกำกับให้สถานศึกษาที่เป็นสมาชิกดำเนินการตามขั้นตอนของ อพ.สธ.

๒.๒ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดดำเนินการเรื่องการรับสมัครและการตรวจสอบเอกสาร ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายในการดำเนินโครงการ

๒.๓ ส่งเสริม สนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากรเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ในการดำเนินงาน อพ.สธ.

๒.๔ ขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา

๓. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการดังต่อไปนี้

๓.๑ ศึกษาและเตรียมความพร้อมเพื่อสมัครเป็นสมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

๓.๒ ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียน นักศึกษา ผู้เรียน ครู อาจารย์ มีจิตสำนึกและตระหนัก ถึงความสำคัญของงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโดยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

๓.๓ ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาในความรับผิดชอบจัดให้มีสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

๓.๔ ผลักดัน ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามขั้นตอน อพ.สธ. รวมทั้งแสวงหาภาคีเครือข่าย ความร่วมมือ

๓.๕ สนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากรเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการดำเนินงาน สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

๓.๖ ต่อยอดการดำเนินงานให้มีความยั่งยืน และขยายผลองค์ความรู้ แนวปฏิบัติที่ดี ในการทำงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนแก่สถานศึกษาอื่นๆ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ